

PLAN AKTIVNOSTI ASOCIJACIJE ARHITEKATA U BIH ZA PERIOD 2016-2018.

Sastavio:

Vedad Islambegović

02.11.2016.

UVODNA RIJEČ

Ovaj dokument predstavlja plan aktivnosti Asocijacije arhitekata u BiH za naredne dvije godine i vezan je za trajanje jednog mandatnog perioda Upravnog odbora u trenutnom sastavu. Sačinjen je od ukupno dvanaest tačaka koje predstavljaju polja budućeg djelovanja AABH, kao i njene konkretne namjere po pitanju svake od iznesenih aktivnosti. On ujedno čini prvu etapu dugoročne strategije djelovanja, koja se sastoji od tri osnovna koraka:

- Regeneracija kredibiliteta organizacije unutar vlastite struke, omasovljenje članstva, stvaranje baze aktivnih članova i rad na finansijskoj samoodrživosti.
- Afirmacija struke u široj javnosti kroz društveno-korisnu aktivnost i javno zalaganje.
- Uticaj na regulaciju struke i različitih oblika djelovanja u prostoru.

Navedeni koraci predstavljaju smjernice dugoročnog razvoja AABH i mogu služiti kao preporuka za formiranje narednih planova aktivnosti od strane budućih generacija Upravnog odbora AABH. Iako je fokus Plana aktivnosti 2016-2018. dominantno usmjeren na prvu etapu razvoja, u njemu su, u nešto manjoj mjeri, zastupljene i aktivnosti vezane za naredne dvije etape.

Tim aktivnih članova koji se u ovom trenutku okuplja oko AABH, većinski je sačinjen od mlađih generacija arhitekata (do 40 godina). Sav trud koji se u ovom trenutku ulaže u AABH je **volonterski**, distribuira se prema raspoloživom vremenu svakog od uključenih pojedinaca, i obavlja uglavnom poslije posla od kojeg se živi. Željeni rezultat ovog napora jeste regeneracija AABH i stvaranje efikasne, strukovne organizacije koja je u stanju boriti se protiv vladajuće entropije u struci, prostoru i kulturi.

Uslovi u kojima se rad naše struke obavlja i generalno stanje u društvu, ekonomiji, prostoru i kulturi svima su nam dobro poznati. Na svoj način, ovaj dokument predstavlja pokušaj otpora letargiji i napisan je sa dubokim uvjerenjem da šansu za prosperitet imamo samo kao zajednica.

Ukoliko u narednom tekstu pronađete aktivnost koja vas interesuje i u njoj poželite učestvovati, molimo vas da nas kontaktirate na info@aabh.ba.

1. Pokretanje radionica/kurseva vezanih za dodatno obrazovanje.

Namjera ove inicijative je da se kroz seriju kurseva/radionica pokrenu aktivnosti vezane za dodatno, stručno osposobljavanje prakticirajućih arhitekata, studenata arhitekture, arhitekata bez ili sa malo iskustva u praksi, arhitekta angažovanih u srodnim praksama, kao i svih drugih građana zainteresovanih za rad Asocijacije. Na ovaj način, AABH želi dati direktan doprinos procesima razvoja konkurentnosti domaće prakse na globalnom i lokalnom tržištu rada.

Radionice/kursevi mogu biti plaćeni ili besplatni, ili mogu predstavljati projekte koji su financirani od strane različitih međunarodnih ili lokalnih partnerskih organizacija. Prilikom formiranja finansijske konstrukcije za svaku od planiranih aktivnosti, AABH će nastojati da ih učini pristupačnim što većem broju zainteresiranih učesnika.

Karakter planiranih aktivnosti će prije svega zavisiti od rezultata istraživanja vezanog za potrebe tržišta¹, dostupnih trenera, kao i iskazanog interesa članova. Prvi prijedlozi AABH se odnose na slijedeće kurseve/radionice:

- Rad u BIM software-u (AutodeskRevit, ArchiCad...)
- 3D vizualizacije/CGI (ComputerGeneratedGraphics)
- Kursevi rada sa CNC/3D print tehnologijom za arhitekate
- Kursevi web-dizajna za arhitekate
- Kursevi/radionice vezane za metodologiju izrade projektne dokumentacije i upravljanje projektom za mlade arhitekate/studente arhitekture
- Radionice koje se odnose na različite aspekte energetske učinkovitosti u arhitekturi
- Radionice koje se odnose na upoznavanje sa postojećom zakonskom legislativom ili njenim izmjenama

Nabrojane aktivnosti predstavljaju listu formiranu u odnosu na nivo prioriteta, u skladu sa trenutnim mogućnostima AABH da ih ostvari.

Navedena lista će se mijenjati u procesu implementacije aktivnosti, zavisno od interesa članova, novih prijedloga, planiranog istraživanja na tržištu rada, raspoloživih trenera i mogućnosti AABH da okupi dovoljan broj aktivnih članova koji bi bili spremni odvojiti vrijeme za učešće u njihovoj organizaciji.

Obuke vezane za rad u BIM software-u predstavljaju početnu aktivnost AABH i do ovog trenutka je dosta urađeno u smjeru njihovog ostvarivanja. Održavanje uvodnih, tematskih okupljanja sa ciljem opšteg informisanja po pitanju ove inicijative i generalnih mogućnosti projektovanja u BIM software-u, planirana su početkom decembra 2016, dok je početak rada na kursovima planiran za januar 2016. Navedeni plan odvijanja nije fiksna, odstupanja su moguća u zavisnosti od potencijalnih

---

¹Pogledati: Rad na istraživačkim projektima/dokumentiranju/publiciranju/organizaciji izložbi

odlaganja koja mogu da se pojave u procesu. Aktivnosti na organizaciji kurseva su planirane na čitavoj teritoriji BiH. Po ovom pitanju su već započeli razgovori sa lokalnim partnerima u Sarajevu, Mostaru i Tuzli.

2. Razvoj stranice AABH u pravcu relevantnog elektronskog medija po pitanju arhitekture u BiH

Navedena tačka plana podrazumijeva održavanje i razvoj web stranice AABH kao efikasnog, elektronskog žurnala, koji na mjesečnom/sedmičnom/dnevnom nivou nudi informacije i članke, tematski usmjerene na kulturu i prostor u najširem smislu. Stranica AABH bi trebala pokrivati široki spektar različitih tema koje bi mogle biti zanimljive čitateljima iz struke, čitateljima iz srodnih profesija, kao i laičkoj publici.

Razvoj stranice AABH kao relevantnog medija sa kvalitetnim sadržajem, bitan je iz razloga što na ovaj način ona može prerasti u virtualni prostor okupljanja arhitekata, kao i svih drugih građana zainteresovanih za opšte teme prostora i kulture. U praktičnom smislu dobro posjećena stranica također može postati značajan izvor primanja za AABH, koja u ovom trenutku graniče sa nulom. Od trenutka kada se na web-stranici pojave donacije/sponzorstva, Asocijacija će nastojati da rad svih članova uredništva, kao i povremenih dopisnika bude nadoknađen odgovarajućim honorarom.

U ovom trenutku, u uredničkom timu stranice AABH je angažovano 29 aktivnih članova i spoljnjih dopisnika, iz BiH i inostranstva. Broj aktivnih članova ima tendenciju rasta na sedmičnoj osnovi i konačni cilj redakcije jeste formiranje tima koji broji minimalno 50 osoba. Ovako veliki tim bi predstavljao znatno olakšanje svim uključenim osobama, jer bi u konačnici za njih značio opterećenje od jednog članka godišnje.

Rad u uredništvu se sastoji od različitih zadataka kao što je ažuriranje Facebook i Instagram profila AABH, ažuriranje web-stranice, pisanje članaka, obavijesti i interesantnosti, praćenje novosti, arhiviranje, lektorisiranje, prevođenje, razmjene mišljenja i zajedničkog korigovanja materijala za objavljivanje. Grupa je trenutno samoorganizovana i u njoj ne postoji hijerarhija. Kvalitet se nastoji postići kroz demokratsku razmjenu mišljenja, otvoreni dijalog i ravnopravnu raspodjelu zaduženja, kroz zasebne radne grupe, koje se okupljaju oko specifičnog zadatka. Ukoliko se kroz iskustvo rasta tima pokaže da je hijerarhijska struktura neophodna, razvoj uredništva će krenuti u ovom pravcu.

Trenutni plan objavljivanja web stranice AABH predviđa svakodnevno ažuriranje Facebook i Instagram profila AABH novostima, plasiranje obavijesti i poziva po potrebi, te objavljivanje jednog članka svake dvije sedmice. Ukoliko se broj članova uredništva poveća u dovoljnoj mjeri, termini objavljivanja članaka bi mogli postati učestaliji, ili manje učestali ukoliko broj članova doživi pad.

Forma u kojoj se pišu članci kao ni same teme, nisu precizno određeni i o njima odlučuje sam autor, prema vlastitom izboru. Konsenzusom uredništva, zabranjen je svaki oblik izražavanja jezika mržnje, dok prednost u objavljivanju imaju članci koji se vlastitim temama bave u konstruktivnom smislu i nude razloge za optimizam. Sve osobe koje su zainteresirane da priključe radu uredničkog tima, to mogu učiniti slanjem pisma/poruke namjere na e-mail press@aabh.ba.

Ukoliko se pokaže da AABH posjeduje dovoljno materijalnih i ljudskih resursa potrebnih za izdavaštvo, rad dijela uredništva može biti preusmjeren u pravcu razvoja časopisa AABH. Rad po ovom pitanju, trebao bi ići u pravcu stručno-naučnog časopisa, čije teme mogu biti interesantne prakticirajućim arhitektima, kao i arhitektima koji pripadaju krugovima akademske zajednice.

3. Razvoj posebne web stranice- građevinskog portala BiH

U slučaju da razvoj web-stranice AABH dosegne fazu u kojoj bi ona postala značajno interesantna sponzorima/donorima, urednički tim bi uložio napore ka stvaranju paralelne web stranice- Građevinskog portala BiH. Ovakvo mjesto na mreži bi moglo nuditi kvalitetne i provjerene informacije o proizvođačima, izvođačima, projektantima, uslugama, materijalima i nekretninama, objavljivati sponzorirane članke, te nuditi prostor za on-line rasprave, ocjene, komentare i oglašavanje.

Portal bi mogao imati integrisan građevinski kalkulator (primjer: <http://www.baunet.hr/Kalkulator.aspx>), kao i interaktivni imenik, u kojem korisnici/posjetioci stranice ostavljaju komentare i rejting pojedinih izvođača radova. Aplikacija cjenovnika AABH bi također mogla biti integrisana na ovoj stranici, što bi u okvirima šire publike moglo značajno uticati na podizanje svijesti o vrijednosti usluga koje se nude u oblasti arhitekture.

Konačni cilj ove aktivnosti jeste razdvajanje web-prostora sa komercijalnim sadržajem od prostora sa sadržajem koji je namijenjen stručnoj publici. Oba web-projekta bi imala blizak međuodnos unutar kojeg jedan portal finansira postojanje drugog.

Prizvuk pouzdanosti koji nosi ime Asocijacije arhitekata, kao i trud profesionalaca koji su uključeni u razvoj projekta, mogli bi dati kredibilitet relevantnosti informacija koje se nude na portalu i na taj način učiniti ga privlačnim široj publici. Na ovaj način bi AABH mogla postati ime prepoznatljivo laičkoj javnosti, prostor njene edukacije i emancipacije, te jedna od ključnih adresa po pitanju protoka informacija vezanih za građevinski sektor.

Početak rada na ovom projektu nije fiksno definisan i ovisi o dinamici razvoja glavne stranice AABH.

4. Omasovljenje članstva AABH/izmjene u strukturi i načinu plaćanja članarine

Broj članova AABH godinama se smanjuje, u odnosu na gotovo 500 arhitekata koji se nalaze na e-mail listi Asocijacije. AABH je stručna, nevladina organizacija, koja nije na budžetu i ne predstavlja regulatornu, državnu instituciju. Iako ima jednu zaposlenu osobu (sekretar organizacije), aktivnosti koje Asocijacija namjerava sprovoditi isključivo su zasnovane na volonterskom radu i entuzijazmu aktivnih članova i Upravnog odbora.

Trenutni članovi članarinu su platili u drugoj polovini januara prošle godine, neposredno prije početka godišnje, aprilske izložbe. Iako članstvo u AABH i ranije nije bilo veliko u odnosu na ukupan broj registrovanih arhitekata, ovogodišnji pad broja članova za Asocijaciju predstavlja poziv na

ulaganje velikog truda u njenu reorganizaciju i nove aktivnosti, sa iskrenom namjerom da se situacija promijeni na bolje.

Ovaj Plan aktivnosti Asocijacije je stvoren radi planiranja budućeg rada Asocijacije, s ciljem povećanja kvalitete rada Asocijacije i nadom da će postignuti rezultati drugim kolegama biti razlog za uključivanje u njen rad.

U skladu sa navedenim, AABH će uložiti trud u formiranje različitih paketa članarine, koji podrazumjevaju različite nivoe dostupnosti usluga AABH. Anketa o dosadašnjim iskustvima i očekivanjima arhitekata po pitanju AABH se sprovodi u ovom trenutku i njeni rezultati će u velikoj mjeri uticati na njihov konačni sadržaj. Rezultati ankete će biti javno objavljeni, a obavijest o novoj strukturi članarine će biti dostavljena prije početka naredne godine.

U generalnom smislu članovi Asocijacije će se dijeliti na tri osnovne kategorije: neredovni članovi, redovni članovi i aktivni članovi

Kategorija **neredovni članovi** će podrazumijevati sve arhitekate koji nisu izmirili članarinu, ali se nalaze u kontaktu sa AABH (putem e-mail liste). Ova kategorija članstva će imati pristup:

- cjenovniku usluga u arhitekturi
- obavijestima prema izboru AABH

Kategorija **redovni članovi** će podrazumijevati sve arhitekate koji jesu izmirili članarinu za AABH. Zavisno od paketa članarine koji odaberu, ove kolege će imati:

- Pristup pretraživaču arhitekata, koji će biti integrisan na stranici.
- Pristup bazi podataka koja će vremenom biti formirana, a koja će sadržavati relevantne zakone, standarde, uputstva, preporuke i druge korisne dokumente.
- Popuste na različite aktivnosti/kurseve/radionice koje Asocijacija organizuje u saradnji sa drugima.
- Pristup zatvorenoj AABH grupi na Facebook-u, na kojoj će se putem otvorene demokratije odlučivati o bitnim pitanjima za struku i aktivnosti AABH.
- Pristup svim obavijestima AABH.
- Izlaganje na godišnjoj izložbi.
- Pristup konkursima koje organizuje AABH.

Kategorija **aktivni članovi** će podrazumijevati sve članove Asocijacije koji budu ulagali vlastiti, aktivni angažman u bilo kojem segmentu djelovanja AABH. Ovi članovi neće biti dužni izmiriti godišnju članarinu i AABH će sa punim pravom promovirati njihova imena u skladu sa obavljenim poslom i zaslugama koje steknu. Njihovo pravo pristupa uslugama koje AABH nudi će biti jednako pravu redovnih članova.

Kriteriji i uslovi putem kojih se definiše pristupanje kategoriji Aktivni član će biti definisani do početka naredne godine i dostavljeni svima.

Prilikom formiranja različitih paketa članarina AABH, vodit će se računa o starosnim kategorijama članova, kao i o datumima izmirivanja članarine, na način da ovi parametri postanu bitni faktori u određivanju visine članarine. Članovima će također biti omogućeno izmirivanje članarina na polugodišnjem ili kvartalnom nivou.

Prisustvo na sastancima Upravnog odbora Asocijacije će biti otvoreno i svim redovnim i aktivnim članovima će stizati redovna obavijest o terminu i mjestu njegovog održavanja. Svi prisutni članovi će imati puno pravo učešća u procesu dijaloga.

Studenti arhitekture, kao i do sada, će imati puno pravo članstva u AABH.

5. Rad na istraživačkim projektima/dokumentiranju/publiciranju/organizaciji izložbi

Navedena tačka plana aktivnosti podrazumijeva aktivan rad AABH na iniciranju i implementaciji različitih istraživanja, učešće na projektima koji se njima bave, rad na dokumentiranju, publiciranju, te organizaciji izložbi.

Putem istraživanja i dokumentiranja AABH će na ovaj način nastojati stvoriti bazu podataka koja nudi informacije po pitanju stanja u struci - urbanizmu, arhitekturi i prostoru u generalnom smislu. Rezultati navedenih aktivnosti Asocijaciji mogu poslužiti kao osnov za donošenje odluka, vlastitu reorganizaciju ili kao argument u struci/javnosti po pitanju dešavanja u prostoru. Obzirom da se u ovom trenutku u BiH po ovom pitanju osjeća akutni nedostatak jasnih, istraživanjem potkrepljenih stavova, ove aktivnosti mogu biti jako korisne u široj javnosti i pomoći AABH da zasluži kredibilitet izvan granica vlastitog članstva. Istraživanja unutar kruga članova će biti usmjerena na pitanja njihovih stavova i potreba.

Po pitanju istraživanja, trenutno je planirano:

- Pokretanje anonimnih on-line anketa koje se bave istraživanjem generalnog stanja u struci i potrebama struke. Ankete ovog tipa bi trebale biti objavljivane u mjesečnom ili dvomjesečnom ritmu.
- Pokretanje anonimnih on-line anketa, koje se bave ispitivanjem mišljenja članova po pitanju različitih aktuelnih tema, direktno ili indirektno vezanih za struku. Ankete ovog tipa bi trebale biti objavljivane u neredovnom ritmu, ovisno o potrebi.
- Pokretanje anonimnih on-line anketa koje se bave istraživanjem mišljenja javnosti po pitanju dešavanja u prostoru. Ankete ovog tipa bi trebale biti objavljivane u neredovnom ritmu, ovisno o potrebi. Kao i u slučaju prethodne stavke, one bi trebale predstavljati jedan od glavnih alata sprovođenja direktne demokratije unutar sistema donošenja odluka AABH.
- Kvalitativno, terensko istraživanje potreba na tržištu rada u arhitekturi. Kroz ovaj proces, AABH bi nastojala prikupiti podatke o potrebnim znanjima i vještinama, koje se traže u građevinskoj industriji prilikom zapošljavanja arhitekta. Njegovi rezultati će uticati na organizaciju aktivnosti vezanih za dodatno obrazovanje u AABH, sve u cilju povećanja konkurentnosti radne snage na lokalnom tržištu rada.

Plan istraživanja nije fiksna i može se mijenjati po potrebi.

Po pitanju dokumentiranja, trenutno je planirano:

- Mapiranje bitnih arhitektonskih djela u BiH. Mapiranje podrazumjeva izradu foto-arhive, crteža postojećeg stanja i eventualna izrada BIM modela.
- Prikupljanje podataka o svim arhitektima u BiH, njihovim djelima i profesionalnim opusima.

Sva dokumentovana građa, prikupljena od strane AABH, bi u odgovarajućem trenutku trebala biti objavljena.

Po pitanju organizacije izložbi AABH će prije svega nastojati održati tradiciju održavanja godišnje izložbe Collegium artisticum. Prilikom odabira žirija AABH će nastojati da se u što većoj mjeri uključe priznati arhitekti iz inostranstva, u cilju stvaranja što objektivnijih uslova za odabir pobjednika.

Nakon završetka manifestacije koja se organizira u Sarajevu, planirano je da godišnja izložba nastavi svoj put po gradovima BiH. Izložba Collegium Artisticum 2016. ove godine je posjetila Mostar, Banja Luku i Visoko. Početkom decembra izložba će se održati u Tuzli, a početkom januara 2017. u Zenici.

Osim rada na organizaciji godišnje izložbe, AABH namjerava pokrenuti inicijative održavanja manjih, tematskih izložbi vezanih za različite teme. Ritam njihovog održavanja ne bi bio redovan i dešavao bi se ovisno o prilici.

6. Rad na uspostavljanju kontakata/saradnje sa BiH arhitektima koji žive u inostranstvu, te sa stranim arhitektima koji rade u BiH

U periodu od naredne dvije godine AABH će nastojati uspostaviti što veći broj kontakata sa BiH arhitektima koji žive i rade u inostranstvu, te sa stranim arhitektima koji žive i rade u BiH. Na ovaj način, Asocijacija će nastojati formirati mrežu ljudi koji, jednako kao i lokalni članovi, gaje interes prema unapređenju generalnog pitanja arhitekture i urbanizma u BiH. Komunikacija i zajednički rad sa ljudima čije životno i radno iskustvo prevazilazi teritorijalne granice BiH, za sve arhitekte u državi može predstavljati priliku za interesantnu razmjenu znanja i mišljenja. Na ovaj način bi bilo moguće stvoriti internacionalnu mrežu članstva AABH, koja bi mogla biti korisna u uspostavljanju komunikacije sa drugim asocijacijama ili sličnim strukovnim organizacijama u svijetu.

Po pitanju članarine i pristupa aktivnostima, navedena kategorija arhitekata može biti uključena u rad AABH pod istim uslovima kao i lokalni članovi. U fokusu interesa AABH prije svega se nalazi mogućnost uspostavljanja saradnje i neposrednog kontakta.

Mogućnost uspostavljanja modela studentske prakse u inostranstvu ili mreže poslovne saradnje u smislu outsourcing-a za mlade arhitekte, predstavljaju samo neke od relativno izvjesnih mogućnosti uzajamno korisne saradnje. Osim pokretanja inicijative, AABH bi u ovom smislu mogla svim zainteresovanim stranama služiti kao platforma za uspostavljanje kontakta i organizaciju saradnje.

Zajedničko učešće na izložbama, tematska okupljanja i zajedničke radionice na različitim aktivnostima mogli bi predstavljati bitan faktor promjene u standardu očekivanja u praksi, naučnom radu i obrazovanju.

AABH će nastojati formirati radnu grupu koja će aktivno raditi na stvaranju kontakata i organizaciji aktivnosti, kroz narednih godinu dana. Svi zainteresirani se mogu javiti na info@aabh.ba.

7. Organiziranje tematskih okupljanja arhitekata

Pod navedenom tačkom se podrazumjevaju organizacije predavanja, druženja i drugih vrsta okupljanja vezanih za inicijative i teme od zajedničkog interesa. AABH će nastojati formirati radnu grupu sastavljenu od aktivnih članova, koja će raditi na izradi godišnjeg plana okupljanja, organizaciji i provođenju istih. Kao i za mnoge druge aktivnosti, na Facebook profilu i stranici AABH, u dogledno vrijeme će biti objavljen poziv za uključivanje u rad organizacionog tima.

Za početak AABH planira organizaciju tri vrste okupljanja:

- Redovna okupljanja koja bi se trebala dešavati barem jednom godišnje, u različitim gradovima BiH, shodno ostvarenim kontaktima i interesu lokalnih arhitekata.
- Vanredna okupljanja koja će biti organizovana po potrebi, u skladu sa temama koje se budu nametale kao relevantne, kao i aktivnostima koje AABH bude pokretala. Ova vrsta okupljanja će se dominantno dešavati u Sarajevu, sa mogućnošću održavanja i u drugim gradovima.
- Predavanja stranih i domaćih stručnjaka iz arhitekture, urbanizma i srodnih profesija. Okupljanja ovog tipa će biti organizovana u neredovnom ritmu, ovisno o prilici, u Sarajevu i drugim gradovima BiH.

Ukoliko se pokaže da postoji dovoljan interes članova za ovakve aktivnosti, AABH će nastojati uvesti okupljanja i druženja na mjesečnom nivou, na kojima mogu biti organizovane prezentacije i razgovori o aktuelnim projektima, te prezentirane različite ideje, inicijative i problemi. Cilj ovakvih okupljanja bi prije svega bio usmjeren na produktivnu razmjenu mišljenja i stvaranje mreže profesionalne podrške.

Svi tipovi okupljanja mogu biti popraćeni inicijativom potpisivanja peticije, po potrebi i sa jasnom praktičnom svrhom. Na primjer, AABH trenutno prikuplja informacije vezane za proces stvaranja mogućnosti za registraciju Komore arhitekata. Ukoliko se dođe do saznanja da bi peticija kao oblik izražavanja volje građana mogla biti korisno sredstvo u navedenom procesu, Asocijacija će organizovati posebno okupljanje sa ciljem njenog provođenja.

Za aktivnosti i inicijative kojima je potrebna finansijska podrška, AABH će pokušati organizovati fizička i on-line okupljanja u svrhu crowd-fundinga.

Po pitanju navedenih aktivnosti, AABH planira saradnju sa organizacijom LIFT- prostorne inicijative, kao i sa drugim partnerima, u Sarajevu i drugim dijelovima BiH. Svi zainteresirani pojedinci i organizacije, koji imaju prijedloge, kontakte i želju za učešćem u organizaciji ovakvih dešavanja, mogu se preliminarno javiti na info@aabh.ba.

Precizan plan odvijanja tematskih okupljanja u ovom trenutku ne postoji, ali će biti formiran u momentu kada se za ovu aktivnost formira radna grupa. Najave za svaki oblik okupljanja će biti postavljene na web-stranici Asocijacije, njenom Facebook profilu i prosljeđene mail-om svim registrovanim članovima AABH, minimalno sedam dana prije njihovog održavanja.

8. Uspostavljanje kontakata sa arhitektima u svim dijelovima BiH

U periodu od naredne dvije godine AABH će nastojati jačati veze i biti dostupna arhitektima u svim dijelovima Bosne i Hercegovine. Prijedlozi aktivnosti koji stoje navedeni u ovom dokumentu, važe za sve gradove i mjesta u BiH, bez obzira na njene administrativne i teritorijalne podjele. Za njihovu implementaciju ključno je uspostavljanje kontakata i pronalaženje odgovarajućih osoba/organizacija koje bi bile spremne pružiti podršku i partnerstvo na lokalnom nivou. Svi zainteresirani pojedinci i organizacije po ovom pitanju se mogu javiti na info@aabh.ba. Sve prijavljene AABH će nastojati uvezati i organizirati u radne grupe, koje bi trebale djelovati po vlastitom programu rada, u koordinaciji sa Asocijacijom.

Iako su i u prethodnim dijelovima teksta pominjane aktivnosti koje se odnose na arhitekate koje žive i rade izvan Sarajeva, u narednim tačkama namjere AABH po ovom pitanju će biti taksativno navedene:

- AABH će nastojati organizovati „popis“ arhitekata u BiH. Pored prikupljanja kontakata i osnovnih informacija, ova aktivnost će predstavljati i istraživanje o broju zaposlenih, nezaposlenih i penzionisanih arhitekata u BiH, vrstama zaposlenja, potrebama, standardu i problemima sa kojima se arhitekti širom BiH susreću u radu. Proizvedena baza podataka će poslužiti stvaranju što realnije slike trenutnog stanja u struci, i na taj način uticati će na formiranje i reorganizaciju svih budućih planova aktivnosti Asocijacije.

- Putem vlastite web-stranice i profila na društvenim mrežama AABH će nastojati otkrivati i promovirati domaće prakse i na taj način pokušati povećanju vizibiliteta svih arhitekata u BiH. Po pitanju ovih aktivnosti Asocijacija planira napraviti seriju intervju sa arhitektima iz različitih gradova BiH, kao i seriju kratkih predstavljanja. Ukoliko se pokaže da postoji interes i ukoliko budu ostvareni materijalni uslovi za to, AABH će nastojati organizovati i tematska okupljanja na kojima bi arhitekti iz svih dijelova BiH imali priliku međusobno prezentirati vlastite prakse.

- Kao što je navedeno ranije, AABH će nastojati da godišnja izložba Collegium Artisticum tokom čitave godine putuje po različitim dijelovima BiH. Organiziranje izložbe u svakom gradu BiH će biti popraćeno lokalnim okupljanjem arhitekata. Jedan od glavnih ciljeva ovakvih okupljanja, koja će biti organizovana u 2017. godini, bit će promocija novog, on-line cjenovnika AABH, kao i prezentacija njegove logike proračuna.

- AABH će nastojati biti na usluzi svim arhitektima BiH po pitanju potreba za apelacijom ili reagovanjem kod nadležnih institucija mjesta u kojim rade i borave. Asocijacija će reagovati ukoliko lokalni timovi/pojedinci pruže dovoljno informacija koje ukazuju da za njenu reakciju postoje punovažni argumenti.

U periodu od naredne dvije godine, AABH će nastojati upriličiti posjete mnogobrojnim službama lokalne uprave na teritoriji cijele BiH. Osnovne teme ovih posjeta će biti usmjerene na prezentiranje

okvira djelovanja Asocijacije, uspostavljanje mogućnosti saradnje, organizaciji potencijalnih konkursa i promociji struke.

9. Uspostavljanje kontakata sa lokalnim, regionalnim i međunarodnim institucijama/organizacijama čiji je rad vezan za polje djelovanja struke

Rad na ovoj aktivnosti podrazumijeva uspostavljanje kontakata i organizaciju direktnih susreta sa predstavnicima lokalnih, vladinih ili nevladinih institucija (opštine, gradske uprave, zavodi za planiranje ili izgradnju, nevladine organizacije koje se bave prostorom ili kulturom, i sl.), kao i sa predstavnicima regionalnih/međunarodnih organizacija (regionalne/međunarodne komore i asocijacije arhitekata, obrazovne institucije, nevladine organizacije, i sl.) čija se polja djelovanja preklapaju sa zonama strukovnog interesa Asocijacije i njenih članova.

Lokalnim institucijama/organizacijama AABH namjerava ponuditi:

- Zajednički rad na povećanju transparentnosti njihovog rada, kao i inicijativa koje pokreću, putem web stranice AABH, e-mail liste kontakta i profila Asocijacije na društvenim mrežama.
- Zajednički rad na pokretanju inicijativa usmjerenih na teme prostora i kulture u BiH, kao što su arhitektonski konkursi, infrastrukturni projekti, regulacioni planovi, javne investicije ili inicijative vezane za regulaciju struke i prostora.
- Savjetodavnu pomoć, zasnovanu na iskustvu i stručnom legitimitetu članova Asocijacije, kao i bilo koji drugi pomoć u radu, koji ne prelazi mogućnosti i ingerencije AABH.

Regionalnim/međunarodnim institucijama/organizacijama AABH namjerava ponuditi:

- Saradnju na organizaciji zajedničkih aktivnosti, projekata, izložbi ili okupljanja.
- Pomoć pri promociji njihovih aktivnosti, ukoliko iste mogu biti interesantne članovima Asocijacije i ukoliko su vezane za rad AABH.
- Saradnju po pitanju razmjene iskustva i znanja kroz direktni kontakt, objavljivanje zajedničkih publikacija ili organizaciju susreta.

Iako su aktivnosti AABH po ovom pitanju već otpočele, svi pojedinci koji posjeduju kontakte, interes i volju za uključivanjem u radnu grupu koja bi se isključivo bavila ovom temom mogu se javiti na info@aabh.ba.

10. Pronalazak adekvatnog prostora za rad i održavanje aktivnosti AABH

Prostorije AABH se trenutno nalaze u objektu Skenderije, neposredno uz galeriju Collegium Artisticum. Asocijaciji je na raspolaganje dodijeljena jedna kancelarija površine 10 m², dok se prostor kafeterije (koja nije u funkciji) može koristiti skupa sa drugim udruženjima koja su registrovana na tom mjestu. Uslovi za rad i održavanje različitih aktivnosti su jako loši, a situacija je

dodatno otežana činjenicom da se u zadnjih nekoliko godina kanalizacija izliva u prostorije. Iako su planirani radovi na sanaciji problema, na prostor koji nam je dat na raspolaganje u dogledno vrijeme je teško računati. Loše finansijsko stanje u AABH u ovom trenutku ne omogućava preseljenje na drugu lokaciju.

Po ovom pitanju, AABH će pokušati uraditi slijedeće:

- Pokušati napraviti dogovor sa drugim organizacijama/institucijama, koje bi nam na raspolaganje mogle staviti vlastite prostorije, uz dogovor koji garantuje obostranu korist u saradnji.
- Kao nevladina, stručna organizacija pokušati dobiti prostor na korištenje od opštinskih ili drugih institucija, koje joj mogu izaći u susret po ovom pitanju.
- Prikupiti dovoljnu količinu sredstava, koja će joj omogućiti preseljenje u druge prostorije u vlastitom aranžmanu.

Prostor koji je potreban za sprovođenje planiranih aktivnosti AABH, prevazilazi potrebe za prosječnim administrativnim prostorom i podrazumjeva sale za okupljanja, prostore za druženja i prostore za održavanje nastave. U ovom trenutku je dosta teško naći jedno mjesto koje posjeduje kapacitet da prihvati sve navedene potrebe. U tom smislu AABH će nastojati pronaći prostore na različitim lokacijama u gradu, u skladu sa različitim opcijama korištenja i plaćanja naknade.

Svi pojedinci koji mogu pomoći AABH po ovom pitanju, mogu se javiti na info@aabh.ba. Svaki oblik pomoći, uključujući savjete, ideje i sugestije je dobrodošao.

11. Rad na organizaciji konkursa

Arhitektonski konkursi, kao osnovni model odabira po pitanju kvalitete rješenja vezanog za investiciju, u BiH se rijetko dešavaju. Iako postojeći Zakon o javnim nabavkama prepoznaje mogućnost organizacije konkursa, većina javnih investicija iz oblasti arhitekture i urbanizma u BiH nastaje po projektima koji su odabrani na osnovu principa najniže ponude ili putem direktne pogodbe. Iako u EU i razvijenim zemljama postoji drugačija praksa, unutar zakonskih okvira BiH ne postoji niti jedan član koji usluge projektovanja u arhitekturi definiše kao tip nabavke čiji bi se odabir trebao vršiti metodom prosudbe o kvalitetu. Iskustvo u struci također ukazuje na činjenicu da je veliki broj dosadašnjih konkursa, u kojima je čak učestvovala AABH kao suorganizator, završio odabirom radova sumnjivog kvaliteta, proceduralnim greškama ili poništavanjem. Na ovaj način je stvoren otpor prema lokalnim konkursima bilo kojeg tipa, unutar domaćih stručnih krugova.

Unutar okvira mogućnosti vlastitog djelovanja, u periodu od naredne dvije godine AABH će nastojati učiniti slijedeće:

- Uputiti apelaciona pisma i organizovati sastanke sa svim institucijama/organizacijama koje u ovom trenutku, bliskoj ili dalekoj budućnosti, mogu biti uključene u planiranje i sprovođenje javnih investicija iz oblasti arhitekture. Sa ciljem stvaranja valjanje argumentacije u potencijalnom dijalogu, AABH upravo sprovodi Anketu o potrebi za arhitektonskim konkursima u BiH. Njeni rezultati će biti prezentirani kao zajednički stav struke po predmetnom pitanju. Osnovna namjera navedenih

aktivnosti jeste popularizacija ideje arhitektonskih konkursa unutar kruga institucija/organizacija koje bi ih mogle sprovoditi.

- Bez obzira na nivo uloge koji će joj biti ponuđen, AABH će nastojati ući u razgovore sa potencijalnim organizatorima konkursa, sa ciljem da bude uključena u proces i sa namjerom da reaguje ukoliko primijeti proceduralne ili druge vrste grešaka. U slučaju da ove greške nije moguće otkloniti, AABH će biti spremna napustiti proces, uputiti pisma odgovornim institucijama i objaviti vlastite stavove javno.

- U periodu od najmanje dvije naredne godine, AABH namjerava predlagati isključivo međunarodno priznate arhitekta/stručnjake (**internacionalni žiri**) kao članove žirija u svim konkursima u kojim AABH bude učestvovala. Ukoliko finansijske mogućnosti ne budu išle u prilog ovakvoj namjeri, za AABH je prihvatljiva i opcija komisija koje imaju mješoviti sastav domaćih i međunarodnih stručnjaka, pri čemu će se insistirati na omjeru koji ide u korist internacionalnih članova. Treba imati u vidu činjenicu da u slučaju učešća na konkursu, kao jedan od suorganizatora, AABH ima pravo na delegiranje ograničenog broja članova žirija. U ovom slučaju AABH će biti dosljedna vlastitim stavovima u obimu koji odgovara njenoj ulozi.

- U nedostatku interesa za konkurse po pitanju javnih investicija, AABH se namjerava upustiti u organizaciju provedbenih, anketnih, teoretskih, studentskih i drugih konkursa, u vlastitom aranžmanu, ili u saradnji sa privatnim/nevladinim sektorom.

U dogledno vrijeme, AABH će nastojati formirati radnu grupu koja će se baviti ovom vrstom aktivnosti.

12. Rad na osnivanju Komore arhitekata

Komora arhitekata u BiH ne postoji i u ovom trenutku nije moguće osnovati je, jer za njenu registraciju **ne postoji zakonski okvir, niti politička volja potrebna za izmjenu spornih zakona**. Navedeno znači da nije moguće jednostavno otići u nadležnu instituciju i osnovati je - potrebno steći političku podršku svih političkih aktera u BiH i njenih administrativnih cjelina, da bi bilo moguće uticati na izmjenu spornih zakona.

Kao što je ranije navedeno AABH je stručna, nevladina organizacija, koja nije na budžetu i ne predstavlja regulatornu, državnu instituciju. Ona ne donosi zakone, niti je zadužena za njihovo sprovođenje. Ona na njih može uticati kao bilo koja druga nevladina organizacija ili pojedinac.

Situacija je dodatno otežana činjenicom da ove godine iza AABH stoji mali broj članova u odnosu na 500 arhitekata koji se nalaze na njoj e-mail listi. Brojnost organizacije je bitna ukoliko očekujemo da AABH postane punovažan pregovarač ne samo po pitanju Komore, već i u generalnim procesima regulacije i donošenja zakona.

Poznato je da je prije šest godina, (2010.) formirano posebno udruženje građana (Udruženje za podršku formiranju Komore arhitekata u BiH), čija je osnovna namjera bila formiranje Komore na nivou BiH ili Federacije BiH. Iako je uloženo dosta truda, ova inicijativa nije stvorila Komoru. Prema informacijama do kojih je moguće doći, do sada je uložena prilična količina rada i vremena od strane

aktivnih pojedinaca, čije napore treba cijeliti obzirom na činjenicu da mnoge kolege nisu uložile ni vrijeme potrebno za površno informisanje o problematici registracije i potrebnih izmjena zakona.

U posljednje vrijeme na adresu AABH stižu komentari, sugestije koje apeluju na potrebu informisanja po pitanju akata Komora u drugim zemljama Regiona i EU. Pojedini aktivni članovi AABH su pristupili tom poslu i prikupili značajnu količinu informacija. Odgovor je za sada prilično jasan: Arhitekti u drugim državama imaju komoru, jer zakonski okvir njihovih zemalja njima to omogućava. U našoj zemlji zakon jednostavno isključuje tu opciju. Ukoliko smatrate da propuštamo neku bitnu informaciju i da nismo uočili bitne detalje tumačeći akte Komora u drugim zemljama, molimo vas da nas kontaktirate sa preciznim podatkom na info@aabh.ba.

U granicama vlastitih mogućnosti, po ovom pitanju AABH namjerava učiniti slijedeće:

- Nastaviti prikupljati informacije vezane za dosadašnji rad na osnivanju Komore, zakonsku problematiku i potrebne procedure. Navedene aktivnosti će se odvijati u saradnji sa Udruženjem za podršku formiranju Komore arhitekata u BiH.
- Okupiti savjetodavni, pravni tim, koji bi AABH mogao biti od pomoći prilikom artikulacije njenih stavova i tumačenja zakonskih okvira. AABH također namjerava okupiti vlastiti tim članova, koji bi učestvovao u procesu razmjene mišljenja i svakog drugog oblika aktivnog djelovanja.
- Uspostavljati kontakte i prikupljati potrebnu podršku različitih pojedinaca, organizacija i institucija, koje mogu uticati na proces donošenja odluka i na taj način mogu biti od pomoći.

Obzirom da se radi procesu koji je prilično zahtjevan po pitanju vremena, znanja i dostupnih kontakata, za očekivati je da će za njegovo sprovođenje trebati dosta vremena. Iako smo svi pri kraju sa strpljenjem, jednostavno ga moramo imati.

Molimo sve koji imaju konkretne, upućene i precizne informacije koje nam mogu biti od pomoći u ovom procesu da se jave na info@aabh.ba.